ПАХТАЗОР ЧОРЛАМОҚДА, ҲАММА ДАЛАГА!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ | № 179 (4638). | 9 сентябрь, 1972 йил, | ШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

САРАТОВ СУҒОРИШ КАНАЛИ ЛОЙИҲАСИНИ ТУЗИШДА ВА ҚУРИШДА ҚАТНАШГАН ИШЧИЛАРГА, ИНЖЕНЕРЛАРГА, ТЕХНИКЛАРГА, БАРЧА КОЛЛЕКТИВЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Волга бўйидаги катта ирригация объектларидан бири бўлган Саратов суғориш канали лойиҳасини тузишда ва уни қуришда қатнашган қурувчилар, монтажчилар коллективларини барча ишчилар ва инженер-техник ходимларини қизғин табриклайдилар.

Саратов каналига сув қуйилиши — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақадаги катта меҳнат ғалабасидир. Саратов канали қурилганлиги Волга бўйидаги суғориладиган ерларда дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил мўл ҳосил етиштириладиган йирик районларни вужудга келтириш соҳасида партия ишлаб чиққан кенг программани амалга ошириш юзасидан қилиниши лозим бўлган жуда катта ишнинг бошланғичидир.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети ишонч билдириб айтадиларки, Волга бўйидаги сув хўжалиги ташкилотларининг қурувчилари замонавий суғориш системаларини вужудга келтириш соҳасида ўз олдиларига қўйилган вазифаларни бажаришда янги муваффақиятларга эришадилар. Ерларни суғориш қурғоқчиликнинг ҳалокатли таъсирига қарши курашишнинг ишончли воситаси бўлади, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш ва совет халқининг турмуш даражасини муттасил ошириш учун катта-катта имкониятлар очиб беради.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Область партия комитети ва область ижроия комитети 1 сентябргача давлатга сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари, мева ва узум сотиш бўйича районлар, совхоз ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқиб қарор қилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма Қизил байроғи **Калинин районида** (район партия комитетининг биринчи секретари **М. К. Камолов,** район ижроия комитетининг раиси **Б. С. Тошхўжаев,** район комсомол комитетининг секретари **Ҳ. Ҳамидов,** район қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи **И. Асадов,** район тайёрлов инспекциясининг бош инспектори **Э. Халилов** ўртоқлар) қолдирилди. Районда давлатга контрактация сабзавот сотиш бўйича шартномаси август ойида 102 процент, картошка 537 процент, мева 118.5 процент, узум 298,7 процент бажаришга эришилган.

Область партия комитети, область ижроия комитетининг Кўчма Қизил байроғи шу райондаги **Калинин номли колхозга** (раиси **Б. Абдуллаев,** партия ташкилотининг секретари **М. Содиқов,** бош агрономи **Р. Каримов** ўртоқлар) берилди. Колхозда давлатга контрактация шартномаси бўйича сабзавот сотиш август ойида 132 процент, картошка 174 процент бажарилган.

Қизил Байроқ шу райондаги «Ленин йўли» колхозидан олиб берилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма Қизил байроғи Бўстонлиқ районидаги **14-«Хўжакент» совхозига** (директори **М. Аҳмедов,** партия ташкилотининг секретари **Б. Йўлдошев** бош агрономи **Ш. Шорасулев** ўртоқлар) берилди. Совхозда давлатга контрактация шартномаси бўйича август ойида сабзавот сотиш 125,3 процент, мева 384 процент бажарилган.

Қизил Байроқ Калинин районидаги 1-«Назарбек» совхозидан олиб берилди.

* * *

Область партия комитети ва область ижроия комитети районлар ва хўжаликларда давлатга каноп пояси топшириш якунларини кўриб чиқиб қарор қилди. Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ўрта Чирчиқ районига** (район партия комитетининг биринчи секретари **Аҳмедов,** район ижроия комитетининг раиси **Назаров,** район комсомол комитетининг секретари **Отақулов,** район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи **Мирёқубов** ўртоқлар) берилди. Районда каноп пояси топшириш йиллик плани 1 сентябргача 63,7 процент бажарилган.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма Қизил байроғи шу райондаги **Охунбобоев номли колхозга** (раиси **Рўзиматов,** партия ташкилотининг секретари **Пўлатов,** бош агрономи **Ширинбетов** ўртоқлар) берилди. Колхозда каноп пояси топшириш йиллик плани 1 сентябргача 141 процент адо этилган.

СЕМИНАР-КЕНГАШ

Тошкент область партия комитетида шаҳар ва район партия комитетларининг иккинчи секретарлари ташкилий бўлимлар, партия статистикаси ва ягона партия билети секторлари мудирлари, шаҳар ва район партия комитетлари ҳузуридаги партия комиссиялари раислари иштирокида семинар-кенгаш ўтказилди.

Кенгашда область партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Окунский ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг инспектори Қ. Ғ. Ғуломова сўзладилар.

СУРАТДА: янгийўлликлар қизил карвони.

А. Абалян фотоси.

ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

ҚАРШИ, 8 сентябрь. (ЎзТАГ). Бу ерда партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш мамлакат пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида ўтган йиғилиши якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойибовнинг докладини тинглади ва муҳокама қилди.

Партия-хўжалик активининг йиғилиши пахта териш ва тайёрлашни кучайтиришга ҳамда тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили учун олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга қаратилган резолюция қабул қилди.

Партия-хўжалик активи йиғилиши ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

„ОҚ ОЛТИН" КАРВОН-КАРВОН

КЕЧА Янгийўлнинг шаҳар ва қишлоқлари байрам тусини олди. Кўчаларга ва биноларнинг пештоқларига осилган шиор ва плакатлардаги илиқ сўзларда район меҳнаткашларининг шу кунлардаги орзу-ниятлари ўз ифодасини топган: «КПСС XXIV съезди қарорлари — иш программамиз», «Юбилей йилида она-Ватан янгийўлликлардан 72 минг тонна пахта қабул қилади», «Ҳосилнинг асосий қисмини машиналар билан йиғиштириб оламиз».

8 сентябрда Янгийўл пахтакорларининг пахта қизил карвони ташкил этилди. Бу кунга район деҳқонлари зўр тайёргарлик кўрдилар. Эрталабдан янги ҳосил ортилган автомашиналар, прицеплар турнақатор бўлиб тайёрлов пункти томон йўл олдилар. Машиналарнинг кети узилмайди.

Олдинги сафда Ленин номли колхознинг «оқ олтин» карвони кетяпти. Колхоз райондаги энг йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади. Улар бу йил етти минг тонна пахтани сотишга бел боғлашган. Ленин номли колхоз карвони кетидан «Ленинизм» колхози деҳқонларининг «оқ олтин» ортилган машиналари келмоқда.

Ҳосилдорликни гектар бошига оширишда пешқадам ҳисобланган «Коммунизм» колхози деҳқонларининг пахтаси ўзини кўз-кўз қилиб турибди. Элликцентнерчи звено бошлиғи Мадамин Мараимов звеноси аъзолари терган дастлабки дурдоналарини келтиришган.

Пахта ортилган карвонга уланиб. Назарали Ниёзов номли, Фрунзе номли, Жданов номли, «Партия XXI съезди» колхозларидан келаётган машиналар ҳам завод томон кетяпти.

Соат 12. Шаҳар марказида янгийўлликларнинг дастлабки ҳосилини қабул қилишга бағишланган тантанали митинг бўлди. Митингни район ижроия комитетининг раиси К. Мамедов очиб пахтакорларни янги ҳосил карвони билан қизғин табриклади.

Тантанали митингда «Ленинизм». Калинин номли, Жданов номли, Киров номли, Ленин номли колхозларнинг раислари Ю. Толипов, А. Исроилов, Қ. Боймирзаев, А. Юсупов, Н. Авазов ўртоқлар сўзга чиқишиб, яқинда Тошкентда бўлиб ўтган Совет Иттифоқидаги пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилиши қатнашчиларининг фикрларини маъқуллаб, мамлакатга кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб бериш, пахта ҳосилини тезда йиғиштириб олиш ҳақида гапирдилар. Янгийўл пахта тозалаш заводининг ходими Г. Марченко ва бошқа ўртоқлар ўз сўзларида суръатга-суръат қўшиб, ҳосилни нес-нобуд қилмай тезда давлатга топширишга даъват этдилар.

Шу куни райоининг Чиноз зонасидаги «Қизил Октябрь», Карл Маркс номли, Охунбобоев номли ва бошқа колхозларнинг ҳам пахта қизил карвони бўлиб ўтди. Сўзга чиққан нотиқлар «зангори кема»ларни тезда ишга солиш ва улардан самарали фойдаланиб. пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариб, мамлакатимизнинг олтин тўйини муносиб кутиб олажаклари ҳақида гапирдилар.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МУХБИРЛАР ПОСТИ «ЎЗБЕКИСТОН ССР БЕШИЙЛЛИГИ» СОВХОЗИДАН ХАБАР ҚИЛАДИ

3. МАШИНА — ТАЯНЧИМИЗ

Бўлимимизда 560 гектар пахта майдони бор.

Апрелнинг бошларида ҳаво пастроқ келганлиги учун чигит экишни бултургидан 5 кун кеч бошладик. Бу ўринда сизот сувларининг ер юзасига яқин жойлашганлигини ҳам ҳисобга олдик. Чунки, бундай майдонларга чигитни эрта экиб бўлмайди, нам кўп бўлса, уруғ чириб кетади. Пахта майдонлари атрофидаги зовурларни чуқур ковлаб пахтазорларни босишидан сақлаб қолдик. Экилган чигит тез кунда униб чиқиб, парваришни эрта бошлаб юбориш имконияти туғилди.

Бўлимда 4 бригада, 8 звено бор. 8 та трактор, 13 пахта териш машинаси ва бошқа маркадаги кўпгина агрегатларга эгамиз. Бригада бошлиқларимиз камида 6—7 йиллик тажрибага эга бўлган қишлоқ хўжалик мутахассисларидир. Комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи Муҳаммадамин Рустамов, Холхўжа Азизхўжаев, Холмат Ёқубовни юқори ҳосил усталари деб атаймиз. Чунки, уларнинг коллективи ҳар йили гектаридан 36—38 центнердан пахта олиб, ҳосилнинг 90—95 процентини машиналарда териб беришаяпти.

Пахта етиштириш ва ҳосилни йиғиб-териб олишда асосий куч ҳисобланган механизаторларимиз ҳақида гапириб ўтмасдан бўлмайди. Ҳозир бўлимимизда 13 механик-ҳайдовчи бор. Улар ўзи билан ғўзаларни 5 марта комплекс ишловдан чиқарди, 3 марта озиқлантирди. Озиқлантириш даврида гектарига 300—350 килограммдан азот, фосфор ва бошқа минерал ўғитлар солдик.

Ҳамраали Худойназаров, Турсунали Охунжонов, Экифет Куту, Али Куту, Неъмат Уринов каби механизатор звено бошлиқларининг иши ибратли. Чигитни ерга қадашдан тортиб то ҳозирги кунгача, тиним билмай меҳнат қилишяпти. Азаматлар машинада кўп пахта териш ташаббускорлари ҳамдир. Т. Охунжонов бултур 100 тонна пахта теришга ваъда бериб, мажбуриятни ошириб хирмонига 140 тонна дур тўкди. Бошқа «зангори кема» капитанлари ҳам Охунжоновдан қолишгани йўқ. Ҳар бири икки қаторли агрегат бункеридан 120—130 тоннадан «оқ олтин» тўкиб, ишчиларимиз оғирини енгил қилди.

Ғўзани ўз вақтида сув билан таъминлаб, кўз-қулоқ бўлиб турган деҳқон ютқазмайди. Бизда Эргаш Ашуров, Аҳмаджон Рустамов, Собир Мирзаев, Манед Ажи каби сувчилар борки, уларнинг кўп йиллик тажрибасини ўрганса ўргангудек. Улар сувни эгатларга кечқурун қуйишди. Уларнинг ҳар бири ўртача 31,2 гектар майдондаги ғўзани тўрт марта оби-тобида суғорди. Ҳар туп ғўзада ўртача 15—17 тадан кўсак тўплашимизда миришкор сувчиларимизнинг улуши катта.

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида 580 гектар ернинг ҳар гектаридан ўртача 33,5 центнердан пахта олиб, давлатга 1930 тонна «оқ олтин» топширган бўлсак, бу йил ҳосилдорликни 37 центнерга етказамиз. Пахта майдонимиз 20 гектар камайганига қарамай, бултургидан 52 тонна кўп, жаъми 2072 тонна пахта етиштирамиз. Унинг 95 процентини машиналарда териб оламиз. Ўтган йили бир центнер пахтанинг таннархи 24 сўмга тўғри келган бўлса, юбилей йилида 21 сўмга туширишга ҳаракат қиламиз. Бунинг учун имконият етарли, шунга яраша ҳосил ҳам бор. 13 та «зангори кема», 8 та подбор, 4 та кўсак терадиган, 5 та кўсак чувийдиган агрегатлар 48 та прицеп августнинг бошларидаёқ шайлаб қўйилган. Терим икки сменада олиб бориладн. 26 механик-ҳайдовчи (ҳар машинага икки кишидан) ишлайди.

Яқин кунлар ичида ғўза баргини тўкишга киришдик. Энди агрегатлар далага олиб чиқилади. Биринчи терим ғўза тупларидаги кўсакларнинг 55—60 проценти очилгандан сўнг бошланади. Шу теримнинг ўзида гектаридан 17—20 центнердан пахта олишни мўлжаллаяпмиз. Ҳосили бир марта териб олинган майдонларда дарҳол десикация ўтказамиз. Бу қолган кўсакларнинг очилишини тезлаштириб, иккинчи теримни ҳам тезроқ бошлаб юбориш имконини беради. Иккинчи теримда 12—14 центнердан «оқ олтин» териб олсак, қолган ҳосилни подборшчиклар ва кўсак терадиган агрегатлар билан йиғиштириб оламиз. Шу йўл билан планни 20 иш кунида бажариб, пахтанинг 1800 тоннадан ортиғини машиналарда териб олиб, ҳосилдорликни 37 центнерга етказишга эришамиз.

Шуни ҳам айтиш лозимки, пахтаси машинада териладиган 500 гектар майдонда қўл кучи ишлатилмайди. Шу майдонлардаги ҳосилнинг ҳаммаси машиналарда терилади. Ҳамма майдонларга кенг қаторлаб «108—Ф» ва «Тошкент-3» навли чигит экилган. 13 та «зангори кема»нинг ҳаммаси кенг қаторлаб чигит экилган майдонлардаги пахтани териб олишга мослаштирилган. Мавсумда ҳар бир агрегат ҳисобига камида 120 тоннадан (бултургидан 15 тонна кўп) пахта териб олади.

Илғор механизаторларимиз эса 140 тоннадан дурдона теришга шайланишган.

Аброл БУРХОНОВ,
Алишер Навоий номли 4-бўлим бошқарувчиси.

ҚОЗОҒИСТОНДА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

„БАХТ ВА ГЎЗАЛЛИК"

7 сентябрда Олмаотада очилган Ўзбекистон тасвирий санъати виставкасининг дастлабки томошабинлари фикр-мулоҳазалар китобига ана шундай сўзларни ёзиб қолдирдилар. Бу ерга қўйилган юзлаб рассомлик, графика, ҳайкалтарошлик, ёғочга гул солиш, керамика, қоғоз асарлари республика санъатининг тенденциялари ва йўналишлари ҳақида тушунча беради.

Халқларимиз тақдирида бўлгани каби санъатимиз тақдирида ҳам жуда кўп умумийлик бор, деди виставка очилишида Қозоғистон рассомлар Союзи правлениесининг раиси С. Мамбеев. Сизлар билан бизни халқимизга хизмат қилишдан иборат олижаноб мақсадгина, коммунистик қурилишда қатнашишгина эмас, балки мустаҳкам шахсий алоқалар ҳам боғлаб турибди.

...Фикр-мулоҳазалар китобида бугун пайдо бўлган ўнлаб ёзувлар орасида Ўрол Тансиқбоев полотноларига бағишланган кўпгина сатрларни кўрамиз. Дарвоқе, СССР халқ рассомининг шахсий виставкаси ўзбек адабиёти ва санъати декадаси арафасида Қарағандада очилди. Виставкани келиб кўрувчилар Л. Абдуллаев, Ч. Аҳмаров, С. Абдуллаев, Н. Кашина, З. Иноғомов, Б. Бобоев, К. Башаров ва бошқа усталарнинг асарларига яхши баҳо бердилар.

Виставкани Қозоғистон ССР маданият министри М. Б. Бозорбоев очди.

Ўзбекистон рассомлар Союзи правлениесининг раиси, республика халқ рассоми Р. Аҳмедов олмаоталикларни ўз юртдошларининг ишлари билан танишишга таклиф этди.

Лента қирқилди. Қозоғистон пойтахтида эндигина очилган виставка залини санъат ихлосмандлари тўлдиришди. Бу ерда биринчи бўлиб ўз асарларини намойиш этиш ҳуқуқи ўзбек рассомларига берилди. Худди шу ерда, полотнолар ёнида полотно муаллифлари билан томошабинларнинг учрашуви бўлмоқда, ижодкор ўзбек ва қозоқ ҳамкасблар виставкага қўйилган асарларни муҳокама қилмоқдалар.

Виставка очилиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қозоғистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари К. Б. Билолов, Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров қатнашдилар.

(ЎзТАГ махсус мухбирлари).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Финляндия Коммунистик партияси активларининг делегацияси Тошкентга келди.

Меҳмонлар тўқимачилик комбинатида, В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бўлдилар.

8 сентябрь куни делегацияни Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов қабул қилди.

Исроил Коммунистик партияси партия ходимларининг делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан таниша бошлади.

Делегация аъзолари Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин билан суҳбатлашдилар.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 8 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда тайёрлангани, учинчи стун мавсум бошидан бери.

Пискент	0,7	0,52
Бўка	0,13	0,31
Янгийўл	0,05	0,24
Ўрта Чирчиқ	0,01	0,01
Юқори Чирчиқ	—	—
Бекобод	—	—
Оққўрғон	—	—
Область бўйича	0,05	0,14

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗАНИ ДЕФОЛИАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 8 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар иккинчи стун — бир кунлик, учинчи стун — мавсум бошидан бери.

Бўка	9,2	36,9
Ўрта Чирчиқ	11,1	31,3
Пискент	9,9	26,3
Оққўрғон	10,3	24,9
Бекобод	7,2	21,8
Юқори Чирчиқ	8,9	22,6
Янгийўл	3,7	6,0
Область бўйича	8.6	24,2

ЭРТАГА — ТАНКЧИЛАР КУНИ

Биз ҳар йили танкчилар кунини қонуний фахрланиш ҳис-туйғуларига тўлган ҳолда нишонлаймиз. Шу куни жангчиларнинг жанговар шон-шуҳрати, зирҳли машиналарни бошқарувчи довюрак йигитларимизнинг улуғ Ғалабамизга қўшган катта ҳиссаси ва ажойиб мардликлари ёдимизга келади.

Танкчиларимиз ССР Иттифоқи тузилганлигининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизита бориб ўз байрамларини муносиб кутиб олмоқдалар. Улар бошқа қўшин турлари жангчилари билан бирга Ватанимизни ҳимоя қилиш юзасидан олдиларида турган вазифаларни шараф билан бажаришга шай бўлиб турибдилар.

● ТАНКЛАР сувдан кечиб ўтмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

СССР 50

ГЎЗАЛДИР ИТТИФОҚИМИЗ

Бухоро яқинидаги қишлоқдан чиққан файласуф Иброҳим Мўминов, даштдаги овулдан чиққан тарихчи Ақай Нусупбеков, хўжандлик тожик ҳуқуқшуноси Соли Ражабовлар — деярли тенгқурдирлар. Улар ўз йўлларини турлича бошлашган, бири Самарқандда, иккинчиси Москвада, учинчиси Тошкентда ўқиган, лекин улар кўпдан бери ҳамкасб, дўст бўлиб қолишган. Улардан икки киши ўз республикалари Фанлар академияларининг вице-президентлари, бири эса Президиум аъзосидир. Уларнинг асарлари мамлакатимизда яхши маълум.

Мана бу сафар ҳам дўстлар Тошкентдаги симпозиумда учрашиб қолишди. Мухбиримиз Г. Димов СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан ўз фикрларини «Известия» газетхонларига айтиб беришни улардан илтимос қилди. «Бажонидил», — деб рози бўлишди улар. «Бу ҳақда ҳаммага таниш бўлган: «Гўзалдир иттифоқимиз!» деган сўзларни айтиш мумкин», — деди улардан бири.

✻ УЛУҒ ҚАРДОШЛИК САРЧАШМАСИДА В. И. ЛЕНИН ТУРГАН ЭДИ ✻ ДАВР ОША УЧИБ ЎТИЛДИ ✻ СОВЕТ ШАРҚИНИНГ ЯНГИ КИШИСИ ✻ ЛЕНИНЧА МИЛЛИЙ СИЁСАТ ТАНТАНАСИ

УШБУ сўзлар ҳаммага таниш: Россиянинг энг буюк шоири янги давр нафасини фаҳмлагандек бу сўзларни кўкларга кўтарди. Лекин замонлар ўтиб, унинг ўз ватанига, у орзу қилгандек ҳамма қабилалар, турли тилларда сўзлашувчи халқлар буюк оила бўлиб бирлашган ҳозирги Ватанимизга бўлган ардоқли муносабат худди шу сўзлар билан ифодаланишини билганмикан. Бунда қирғизқайсоқларнинг, Фирдавсийнинг, Бухорои шариф аҳолисининг авлодлари сезиларли роль ўйнашини шоир хаёлига ҳам келтирмаган бўлса керак. Пушкин бу ўлкаларни неча марталаб тилга олган эди. Лекин булар унга рус ҳаёти ва тақдиридан сеҳрли равишда йироқ бўлиб туюлган эди!

Дарҳақиқат, биз ўз мамлакатимизни содда қилиб «Иттифоқимиз» деб аташга одатланиб қолганмиз. Лекин бу сўз замирида нақадар зўр революцион шижоат, тарихий тажриба, нақадар зўр сиёсий моҳият яширинганлигини бир ўйлаб кўринг-чи!

Ўрта Осиё тарихи азалий цивилизация вайроналарини бизнинг давримизгача етказиб келди, буюк шоирларнинг номларини хотирада сақлаб қолди. Бу тарих гуркираб ривожланиш даврларини ҳам, таназзул даврларини ҳам ўз саҳифаларига битиб қўйди. Талончилик империясининг қисқа умри бу диёрда асрлар давом этган аянчли феодал жанжаллари ва урушлари билан, Ўрта Осиёдан кўркиш унинг санъатига қойил қолиш билан, унинг эгри-бугри кўчаларига бефарқ қараш унинг даштлари ва ер ости бойликларига зўр қизиқиш билан алмашиниб турди. Замонлар ўтиши билан шу ерларнинг ўзида тарихий жиҳатдан муҳим воқеалар содир бўлаверди: ўлка аҳолиси — мазлум ўзбеклар, қозоқлар, тожиклар, қирғизлар, туркманлар, қорақалпоқлар бир-биридан нажот тилаб, бир-бири билан иттифоқ бўлишга интилди.

Ўрта Осиё Россияга қўшиб олинганлигининг объектив прогрессив оқибатлари — ўлкада товар деҳқончилиги ва чорвачилигининг вужудга келганлиги, темир йўллар қурилганлиги, илғор рус маданиятининг таъсири, маҳаллий саноат пролетариатининг туғилиши. В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, капитализмнинг салбий ва аянчли жиҳатларини бартараф қилолмади. Маҳаллий эксплуататорлар билан келгинди эксплуататорлар ўлкадаги турли миллатларнинг парчалаб ташланган меҳнаткашларидан кўра тезроқ бирлашиб олдилар. Лекин биз яқинда Тошкентда чиқарилган «Ленин ва Туркистон» деган ҳужжатли фильмда меҳнат аҳлининг иттифоқи қандай вужудга келганлигини кўрдик. Рус подшоси билан Бухоро амири Ливадияда кинохроника аппарати рўпарасида оғиз-бурун ўпишиб турган кунларнинг ўзида Тошкентда рус пролетари Курилов билан ўзбек Низомиддин Хўжаев (кейинчалик у совет Шарқида таниқли маданият арбоби бўлиб етишди) қўлма-қўл ушлашиб суратга тушишдилар.

Ўлкада рус ишчиларининг, революцион социал-демократларнинг пайдо бўлганлиги янги ва жуда муҳим омил бўлди. Курилов билан Хўжаев суратнинг орқасига «Абадий эсдалик учун» деб ёзиб қўйишди. Бу — абадий қардошлик деган маънони билдирар эди.

В. И. Ленин машҳур «Империализм дафтарлари»га рус тилидаги манбалардан ташқари немис, француз ва инглиз тилларидаги 148 китоб ва 232 мақоладан асосан Осиё тўғрисидаги, шу жумладан Туркистон ҳақидаги маълумотларни киритганлигини ҳамма ҳам билмаса керак.

Ўша пайтда Ленин империализм ва пролетар революциялари даврига татбиқан миллий масалани, Коммунистик партия миллий сиёсатининг илмий асосларини ишлаб чиқаётган эди. Осиё мамлакатларида содир бўлган социал ва революцион-демократик жараёнларни чуқур ўрганиш ривожланишнинг турли босқичларидаги халқларнинг социализмга ўтиш формалари хилма-хил бўлиши тўғрисидаги таълимотни ишлаб чиқиш учун бой фактик асос берди.

Миллий масаланинг синфий кураш манфаатларига тобелиги тўғрисидаги Маркснинг маълум қоидасини В. И. Ленин мазлум халқларнинг ўз миллий ва социал озодлиги йўлидаги кураши соҳасига ҳам ёйди. Россия озод бўлса унинг мустамлака чекка ўлкалари ҳам озод бўлади, деди доҳий.

Бу сўзлар Совет Шарқи халқлари порлоқ тақдирининг даракчиси эди. Ҳамма миллатлар пролетарларининг бирлиги ва Ўрта Осиё меҳнаткашлари билан рус ишчиларининг иттифоқи худди шу йўлда вужудга келиб, мамлакатимиз халқлари бўлажак буюк иттифоқининг дастлабки куртаклари пайдо бўла бошлади.

Шу сатрларнинг авторларидан бири ўспиринлик чоғида Бухорода «осмон мўъжизаси»ни кўрган эди. Бухоро Совет Халқ Республикасини оталиққа олган Красная Пресня ёш республикага самолёт совға қилди. Делегация раҳбари, Трехгоркадан келган ўртоқ Андреев маҳаллий газета мухбири билан суҳбатда Москва ишчилари совғасининг моҳиятини: «Бухоро давр оша учиб ўтиши лозим», деб тушунтирди.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари олдида турган ўша мураккаб ва тарихан муҳим вазифани таърифлаш учун бундан кўра аниқроқ ва ифодалироқ иборани ҳозир ҳам топиш қийин. Улуғ Октябрь бу халқларнинг социализмга чиқиши учун кенг йўл очиб берди. Лекин бизнинг ўлкамиз феодализмдан тўппа-тўғри — социализмга одим ташлаши, яъни ҳақиқатан ҳам капиталистик ривожланиш босқичидан учиб ўтиши керак эди. Шунда ўзларининг интернационал бурчларига содиқ бўлган Россия пролетарлари бизга ўзларининг забардаст қардошлик қўлларини узатдилар.

Ўрта Осиё ва Қозоғистонда Совет ҳокимияти ўрнатилган биринчи кундан бошлабоқ Коммунистлар партияси ҳар бир миллатнинг камбағаллари билан, меҳнаткашлари билан, эксплуатация қилиниб келган заҳматкашлари билан иттифоқни мустаҳкамлаб, шу миллатнинг бюрократиясига, феодалларига, буржуазиясига қарши курашдан иборат ленинча йўлни, Ўрта Осиё халқлари меҳнаткашларининг ишончини қозониш, уларнинг Россия ишчилар синфи билан жуда яқин иттифоқини мустаҳкамлаш йўлини ўтказа бошлади.

В. И. Ленин бошчилигидаги партия Марказий Комитети ўша вақтда территория жиҳатидан олис бўлган Туркистондаги аҳволни синчиклаб кузатиб борди, марксизмнинг миллий масалага доир революцион таълимоти моҳиятини ҳормай-толмай тушунтирди, партия миллий сиёсатини амалга ошириш йўллари ва методларини кўрсатиб берди. Ленин партиясининг йўли равшан ва ўзгармас эди, у ҳам бўлса, Совет Шарқи халқларини социалистик қурилишнинг кенг йўлига олиб чиқишдан, уларнинг техникавий-иқтисодий қолоқлигини тугатишдан, уларнинг Россиядаги бошқа халқларга нисбатан ҳақиқий тенгсизлигига чек қўйишдан иборат эди.

СОВЕТ ҳокимияти ўрнатилган пайтда биз ҳаммамиз ишлар эдик: биримиз — бошланғич синфлар муаллими, иккинчимиз чўпон, учинчимиз шогирд эдик. Бу — қийин давр эди. Мустамлака ўтмишнинг мероси, миллий хурофотларнинг ва ўрта асрчилик урф-одатларининг яшовчанлиги, кенг омманинг саводсизлиги ҳамма жойда сезилиб турар эди. Феодал-клерикал унсурларнинг таъсири ҳам ўша пайтда кучли эди: буржуа миллатчиларнинг антисоветизми гоҳ панисломизм, гоҳ пантуркизм қиёфасида кўриниб қолар эди. Мусулмон руҳонийларининг корчалонлари омма орасида жаҳолатни ва Совет ҳокимияти келтирган ҳамма янгиликларга тоқатсизликни авж олдирар эди. Туркистон ичкарисидаги Социалистик революция душманлари билан уларнинг чет эллик ҳомийлари ташкил қилган босмачи шайкалар, безори газандалар ўттизинчи йилларнинг бошларига қадар халқнинг дили ва танини зирқиратиб келди.

Лекин борган сари янги ҳаёт баҳори қулф уриб яшнай берди. Даштларда, тоғ ва водийларда Ленин ғояларининг уруғи униб чиқаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Совет ҳокимияти бизга билим ва маданият зиёсини бахш этди, миллий қадр-қиммат туйғусига эга қилди, ҳаётимиздаги ҳодисалар ва воқеаларни интернационал маънода тушунишни ривожлантирди. Ҳамма гражданларнинг, шу жумладан аҳолининг энг мазлум ва забун қисми бўлган хотин-қизларнинг ҳуқуқсизлиги ва азоб-уқубати ўрнига тенг ҳуқуқлилик муносабатлари ўрнатилди. Совет Шарқининг кишилари янги турмуш қуришга киришдилар. Коммунистик партия миллий сиёсатининг душманлари — буржуа миллатчилари билан буюк давлатчи шовинистлар ғоявий жиҳатдан бутунлай тор-мор қилинди.

Партия эса мамлакатни социализм йўлидан комил ишонч билан олға бошлаб, ўз миллий сиёсатининг янги-янги жиҳатларини рўёбга чиқара берди.

Вахш дарёсида биринчи бетон тўғон қад кўтарди. Тошкентда «Ташсельмаш» заводини, Чирчиқ дарёсида дастлабки гидростанцияларни қуришга киришилди. Қозоғистон даштлари орқали Турксиб ўтказилди. 1925 йилги ер-сув ислоҳоти сингари бошланғич революцион — демократик ислоҳотлардан бошлаб, Ўрта Осиё халқлари янги тарихий ишларни қилишга — социалистик индустрлаштиришга, қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришга, маданий революцияни амалга оширишга азми қарор бердилар.

Улуғ рус халқининг ва СССРдаги бошқа халқларнинг жуда катта ёрдами туфайли Ўрта Осиё халқлари иқтисодий ҳамда маданий юксалишга ва равнаққа эришдилар.

Борган сари социалистик қурилиш ҳамма миллатлар ва элатларнинг ижодий куч-ғайратларини тўла тенг ҳуқуқлилик ва қардошларча ўзаро ёрдам асосида бирлаштира бошлади, партия ўртага қўйган беш йиллик план вазифалари эса уларнинг ҳаёт иши бўлиб қолди. Ўрта Осиё республикалари билан Қозоғистон бундай иш учун етук ва бутун мамлакат билан бирга, унинг илғор районлари билан бирга одим ташлашга тайёр бўлиб қолганлиги мамлакатимиздаги миллатлар ва элатлар иқтисодий, социал-сиёсий ва маънавий ривожланиш даражасини бараварлаштириб олишдан иборат ленинча йўлни партиямиз изчиллик билан бажарганлигининг оқибати бўлди.

Совет Шарқини ва бошқа бир қанча районларни ҳам индустриал ривожлантириш илдам суръатлар билан олиб борилганлиги бу сиёсатнинг амалий ифодаси бўлди.

1972 йилда СССР ташкил этилган 1922 йилга нисбатан бутун мамлакатда саноат маҳсулотининг ҳажми 321 баравар кўпайди. Шу вақт ичида Қирғизистонда 381 баравардан кўпроқ, Тожикистонда 500 баравар, Қозоғистонда 558 баравар кўпайди.

Партия билан ҳукуматнинг чуқур илмий, планли халқ хўжалик сиёсати барча совет республикаларининг ҳар томонлама иқтисодий ривожланишини таъминламоқда. Мамлакатнинг ҳамма республикалари ва регионлари юксак даражада ривожланган индустриал-аграр районларга айлантирилмоқда. Бунда уларнинг табиий бойликлари, хом ашё ва бошқа имкониятлари ҳисобга олинмоқда. Бу республикалар ва регионларда республиканинг ўзини олға силжитадиган ва умуман мамлакатнинг индустриал қудратини оширадиган ишлаб чиқариш тармоқлари биринчи галда тезроқ ривожлантирилмоқда. Бутун мамлакат ҳар бир республикага ва ҳар бир республика бутун мамлакатга мададкор бўлмоқда!

Совет Иттифоқининг капиталистик монополиялардан «пахта мустақиллиги»га эришиш соҳасида В. И. Ленин ўртага қўйган вазифа қандай бажарилганлигини бир эслаб ўтайлик. Бизнинг саҳий ўлкамизга жуда катта ирригация-мелиорация ишларини ўтказиш, суғориладиган деҳқончиликни юксалтириш, замонавий агротехника ютуқларидан фойдаланиш, пахтачиликда минерал ўғитлар ва машиналарни кенг кўламда қўлланиш учун умумхалқнинг жуда катта маблағлари сарф қилинди. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон халқлари ҳам ҳамма совет қардош халқларининг бу ёрдамидан рационал фойдаланиш, қишлоқ хўжалигининг бутун мамлакат учун ҳаётий муҳим бўлган тармоғи — пахтачиликни юксалтириш учун куч-ғайратларини аямай меҳнат қилдилар. Ниҳоят, пахта мустақиллигига эришиш вазифаси муваффақиятли ҳал этилди. Биз Совет Шарқи халқларининг мамлакат экономикасини ривожлантиришга қўшган бу ҳиссаси билан фахрланамиз.

Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини пахта етиштиришга ихтисослаштириш билан бирга, ўлкада замонавий ирригациядан ташқари, машинасозлик, химия, тўқимачилик, ёғ саноати, тикувчилик, трикотаж саноати ҳам тез ривожланиб борди.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон индустрияси таркибида ўнлаб замонавий тармоқлар бор. Совет Шарқи республикалари кўпдан-кўп қора ва рангли металлар ишлаб чиқармоқдалар, мамлакат бу ердан кўп миқдорда нефть ва газ, химия саноати ва машинасозлик маҳсулотлари олиб турибди. Бу ерда деҳқончиликка хизмат қиладиган тракторлар, осма ва тиркама машиналар, экскаваторлар, химикатлар, минерал ўғитлар, пахта тозалаш ва тўқимачилик машина-ускуналари ишлаб чиқарилмоқда. Совет Шарқининг саноат маҳсулоти чет элларга ҳам юборилмоқда.

Янги ҳаётнинг дастлабки одимларидан бошлаб: барча совет халқларининг қардошларча ўзаро ёрдами, ўз куч-ғайратларини бирлаштириши, маънавий-сиёсий бирлиги — социалистик Ватанимиз куч-қудратининг гаровидир, деган фикр бизга сингиб кетган. Бу бирлик меҳнатдагина эмас, социалистик Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган ҳаёт-мамот жангларида ҳам тобланди. Улуғ Ватан уруши фронтларида ўзбеклар ва қозоқлар, туркманлар ва тожиклар, қирғизлар ва қорақалпоқлар мамлакатимиз халқларининг ўғил ва қизлари билан ёнма-ён туриб мардона жанг қилдилар. Уруш фронтларидан йироқдаги бизнинг ўлкамизга ғарбий районлардаги ўнлаб йирик корхоналар кўчириб келтирилди. Улар фронт учун, ғалаба учун тўхтовсиз ишлаб турди. Мамлакатимизнинг душман томонидан вақтинча босиб олинган территорияларидан кўчирилган юз минглаб ватандошларимиз бу ерда самимий кутиб олинди.

Совет кишиларининг социалистик воқелик туфайли юзага келган маънавий-сиёсий бирлиги қардош совет республикаларининг ҳар бирини ва умуман мамлакатни ҳар томонлама ривожлантириш йўлидан, миллатлар ва элатларни янада яқинлаштириш йўлидан олға бошлаб борди ва бормоқда.

ҲОЗИР ўлкамизга — унинг даштлари, водийлари, саҳролари ва тоғларига хаёлан назар ташласак, жўшқин бунёдкорлик манзараси кўз олдимизда намоён бўлади.

Ўрта Осиё ва Қозоғистонда шу беш йилликда кучли гидроэлектр станциялари — Тожикистонда Норак ГЭСи, Ўзбекистонда Сирдарё ГРЭСи, Қирғизистонда Тўқтағул ГЭСи қурилмоқда. Туркманистон, Экибастузда, Манғишлоқда янги-янги ёқилғи хом ашё корхоналари, маҳаллий руда асосида ишлайдиган қора ва рангли металлургиянинг янги комплекслари барпо этилмоқда. Индустриянинг Ўзбекистонда сунъий тола химияси, интеграл схемалар қўлланиладиган электроника ишлаб чиқариши, Тожикистон электрхимия саноати ва рангли металлургия, Туркманистонда газ саноати вужудга келтирилмоқда. Бухоро, Ўшда енгил саноатнинг улкан корхоналари қад кўтаради. Шундай қилиб, Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг мамлакатдаги барча халқларнинг умумий ишига — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга қўшаётган ҳиссаси муттасил ошиб бормоқда ва йил сайин кўпая беради.

Тўққизинчи беш йилликда ўлкамиз экономикаси илдам суръатлар билан ривожлантирила беради. Умуман СССРда саноат ишлаб чиқариши ҳажмини 42-46 процент кўпайтириш мўлжалланган бўлса, Ўрта Осиё республикаларида 52, Қозоғистонда 57-60 процент кўпайтириш кўзда тутилган. Партия Совет Шарқи индустриясини ва барча ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш йўлини қатъият билан давом эттирмоқда.

Далаларга назар ташлайлик. Ҳозир Қозоғистон ғалла ҳосилини йиғиштириб олмоқда, Ўрта Осиё республикалари пахта теримига киришдилар. Мўл ҳосил етиштирилган. Бутун халқ Қозоғистоннинг 25 миллион гектар қўриқ ерини ўзлаштирганлиги республикада дон ҳосилини йилига 24 миллион тоннага етказиш учун реал имконият яратди.

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида пахтакор республикаларнинг меҳнаткашлари 7 миллион 100 минг тонна пахта олдилар. Мамлакатимиз бу қимматли хом ашёни етиштириш жиҳатидан дунёда биринчи ўринга чиқиб олди. Пахтакор республикаларнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида 5 сентябрда Тошкентда ўтказилган партия-хўжалик активи йиғилишида пахтакорлар бу йил мамлакатга янада кўпроқ пахта бериш мажбуриятини олдилар.

Ўлкамиз қиёфасига баландликдан назар ташланса чинакам жаҳоншумул миқёсдаги ҳодисалар бўлганлиги яққол кўринади. 800 километрдан ошадиган сунъий Қорақум дарёси саҳро ўртасидан ўтиб, Каспийгача чўзилган, Иртиш — Қарағанда канали Жезқазғонга, Амударё суви Зарафшон ва Қашқадарёга, шўх Вахш суви Евон водийсига келтирилган. Тўққизинчи беш йиллик давомида бу ерда 1.090 минг гектар янги ерни суғориш белгиланганлиги Совет давлатининг ўзгартирувчилик фаолияти кўламини кўрсатади. Республикаларимиз халқлари қилган ишлар ва ҳозирги кунда улар бошқа қардош халқлар билан амалга ошираётган планлар — ленинча миллий сиёсатнинг амалдаги кўринишидир. Шу сиёсат принциплари изчиллик билан юзага чиқарилаётганлиги — тузумимизнинг буюк ғалабасидир, ривожланган социализмнинг бўртиб турган белгисидир. Мамлакатимиздаги коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида миллатларнинг социализм шароитидаги ҳаётнинг икки жиҳати — уларнинг ривожланиши ва яқинлашувининг В. И. Ленин кашф қилган ягона иккала жиҳати тобора ёрқин намоён бўлмоқда.

ҚАРДОШ совет республикаларидан ҳар бирининг ҳар томонлама иқтисодий ва маданий ривожи, мамлакатимиздаги миллатлар ва элатларнинг яқинлашуви миллий хусусиятларни эътибор бериб ҳисобга олиш шароитида содир бўлмоқда. Бутун Иттифоқимизнинг умумий манфаатларини ҳам, уни ташкил қилувчи республикалардан ҳар бирининг манфаатларини ҳам доимо ҳисобга олиб бориш — бу масаладаги партия сиёсатининг моҳиятидир.

Фан-техника революцияси ютуқларини социалистик хўжалик системаси афзалликлари билан узвий равишда боғлаш негизида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида жамиятнинг бутун фаолиятини яхшилашга қаратилган XXIV съезди йўлини партия амалга ошираётганлиги йирик комплекс ечимларни, ишлаб чиқарувчи кучларни тармоқлар бўйича ва территория бўйича жойлаштириш ҳамда ривожлантиришни планлаштириш, тайёрлаш ва амалга оширишни барча совет республикаларининг, улардаги партия, совет, касаба союз органларининг, кенг меҳнаткашлар оммасининг режаси ва иши қилиб қўймоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси миллатларни янада ривожлантириш ва яқинлаштиришнинг, мамлакатимиз халқлари ўртасидаги ҳамма ишларда ва ўзаро муносабатларда қардошларча ўзаро ёрдам ва дўстлик муҳитини қарор топтиришнинг янги қудратли иқтисодий ва маънавий омили бўлиб хизмат қилади.

Миллатларни ривожлантириш ва яқинлаштириш маданият соҳасида ҳам актив давом этмоқда. Совет кишиларининг, янги аҳлоқий қиёфага эга бўлган кишиларнинг, онгли ва эътиқодли интернационалчиларнинг самимий, руҳий бирлиги билан иттифоқимиз гўзалдир. Бизнинг мамлакатимизда ҳар бир халқнинг миллий анъаналари ва маданиятидаги ҳамма энг яхши, соғлом фазилатлар қўллаб-қувватланади ва ривожлантирилади.

Экономика, сиёсат, идеологиянинг бирлигига таянувчи интернационал совет маданияти миллий маданиятларнинг баҳамжиҳатлиги ва бир-бирини ўзаро бойитиши негизида ривожланиб, равнақ топа беради. Ана шу диалектик жараён давомида барча халқлар учун муштарак бўлган қимматли анъаналар вужудга келиб, улар кундалик ҳаётнинг ажралмас қисми бўлиб қолади, миллий маданиятларни ривожлантиришга прогрессив йўналиш бахш этади.

Миллатларнинг яқинлашуви — социализм шароитида табиий бир жараёндир. У сунъий равишда вужудга келмайди, бу хайрли жараённи секинлаштириш учун, айниқса умрини тугатган миллий «ўзига хос» сарқитларни сақлаб қолиш йўли билан секинлаштириш учун ҳеч қандай асос йўқ. Бу жараён халқлар олдида ривожланишнинг янги истиқболларини очиб беради.

«Биз ҳаммамиз, — деди Л. И. Брежнев, — қайси республикада яшамайлик, Совет ватанпарварларимиз, битта социалистик Ватаннинг фарзандларимиз. Бизнинг жонажон юртимиз, Ватанимиз — Тинч океандан Балтика денгизигача, Шимолий Муз океанидан Помир ва Кавказгача чўзилган бепоён кенгликлардир. Зотан, шу юртда одамлар қўли билан бунёд этилган нарсаларнинг ҳаммаси — кўркам шаҳарлар, улкан саноат комплекслари ва яшнаб турган экинзорлар, электр станциялар тизмалари, маънавий маданият обидалари — ана шуларнинг ҳаммаси умумий меҳнатимизнинг натижасидир, ҳаммамизнинг мулкимиздир, совет халқининг мулкидир».

СССРнинг ғалабалари кучайиб борган сари антикоммунизм мадҳдоҳлари унга тобора қутуриб хуруж қилмоқдалар. Совет Шарқи айниқса «нишонга» олинмоқда. Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг «тақдири» тўғрисида риёкорлик билан жон куйдираётган турли-туман «илмий», разведка марказлари ва бошқа қўпорувчи марказлар Ғарбий Европа ва АҚШнинг кўпгина шаҳарларида иш олиб бормоқда. Антисоветизмнинг машҳур маскани бўлган Колумбия университетининг 1971—1972 йилги справочнигида айтилишича, унинг «Совет миллий проблемалари» деган программасида 1972 йилда Ўрта Осиёдаги совет республикаларига асосий эътибор берилади.

Ғанимларимизнинг бизнинг тақдиримизга бу қадар зўр қизиқиш билан қараётганликларининг сабаби равшан. Коммунистик партия билан Совет давлати ўтказаётган ленинча миллий сиёсат ғоялари ва тажрибасининг буюк ҳаётийлиги, бу сиёсат принципларининг социал ва миллий озодлик учун меҳнаткашлар олиб бораётган курашнинг ҳамма шароитларига, уларнинг мамлакатлари ривожидаги ҳамма босқичларга мос келиши, ниҳоят, ижтимоий тузумимизнинг шак-шубҳасиз афзалликлари — ана шуларнинг жами Совет Шарқи халқларининг ривожланиши тимсолида айниқса яққол кўриниб турибди. Душманларнинг Ўрта Осиёдаги совет республикалари билан Қозоғистоннинг муваффақиятларини бадном этиш йўлидаги қутуриб қилаётган ҳаракатларининг боиси ҳам ана шу.

Бизнинг аҳволимизга Ғарбдагилар ҳали ҳам сохта кўз ёши қилмоқдалар, «совет мустамлакачилиги» деган кўпдан бери ҳаммага маълум гапларни ҳали ҳам такрорламоқдалар. Лекин бунда қаллоблик билан риёкорлик дарров билиниб қолмоқда. Шу сабабли антисоветизм идеологлари «объективизм» ниқобига яшириниб олиб, буржуа танқидчилиги позицияларида туриб, Совет давлати миллий сиёсатининг энг асосий принципларини бузиб кўрсатишга уринмоқдалар.

СССРнинг ва совет республикаларининг муваффақиятларини Коммунистик партиянинг миллий сиёсатидан ва бу сиёсатнинг амалга оширилишидан ажратиб кўрсатиш — антикоммунизмнинг миси чиққан усулидир. Гўё Совет Шарқи миллий сиёсатнинг бошқача, принциплари асосида ҳам шундай, эҳтимолки бундан кўра каттароқ муваффақиятларга эришиши мумкин эмиш. Совет Шарқи хусусида «ихтисослашаётган» ва пулга сотилган Уиллер, Коон, Бжезинский, Беннингсен, Рабел, Аллворт сингари буржуа «советшунослари»нинг бу гапида ўзини гўлликка солувчи жаҳолат кўпми ёки ғаламислик билан қилинаётган бўҳтон кўпми эканлигини айтиш қийин.

Башарти жаноб антикоммунистларда ва уларнинг меҳнатига ҳақ тўлайдиган монополияларда миллий масалани бизнинг мамлакатимиздаги каби, эҳтимолки биздагидан ҳам муваффақиятлироқ ҳал этишга қодир бўлган миллий сиёсатнинг бирон бир принциплари бўлса, нега улар шу принципларни ўзларининг собиқ мустамлака ўлкаларида жорий қилмадилар? деган савол туғилади. Яна бир савол: улар ўзларининг ана шу «принциплари»ни текшириб кўриш учун миллиард-миллиард доллар маблағни сиёсий ғаразгўйликни ўйламай ва катта фойда процентини кўзламай, Осиё ва Африканинг яқиндагина мустамлакачилик зулмидан халос бўлган мамлакатларида миллий индустрияни жадал ривожлантиришга, шу мамлакатларда маорифни ривожлантиришга ва одамларнинг турмуш даражасини оширишга сарфласалар бўлмайдими? Лекин капитализм — мустамлака қуллиги эканлигини, янги мустамлакачилик ва ирқчилик эканлигини, «аввал орани бўл — сўнгра ҳукмрон бўл» деган принципдан бошқа принципни билмаслигини бутун тарихий тажриба кўрсатиб турибди.

ТАРИХИЙ тажрибадан маълумки, кўп миллатли мамлакатда миллий масалани ҳал этиш жамиятни социалистик тарзда ўзгартириш билан узвий равишда боғланган. Биз Совет Шарқида эришган муваффақиятларга фақат социализм ва коммунизм қуриш йўлидагина, партия ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан ўтказганлиги туфайлигина, қардош халқларимизнинг аҳил оиласидагина эриша олдик.

Шуни бир эсга олайлик: 1916 йилда В. И. Ленин «ҳокимиятни қўлга олишимиз биланоқ» мамлакатимиз форсларга, ҳиндиларга, мисрликларга ва бошқа мустамлака халқларга беғараз ёрдам бера олишини ёзган эди. Ҳозирги вақтда Совет Шарқи республикаларининг олимлари, инженерлари, мутахассислари ва ишчилари бошқа совет республикалари халқларининг вакиллари билан биргаликда Араб Шарқи ва Африка мамлакатларига, Ҳиндистон, Афғонистон ва бошқа ривожланаётган мамлакатларга замонавий индустрия негизларини барпо этишда, мутахассис кадрлар тайёрлашда, миллий фан ва маданият марказларини ривожлантиришда катта ва беғараз ёрдам бермоқдалар.

Марксизм-ленинизм ғояларининг, тараққиёт кучларининг, СССР буюк намунасининг таъсирини бўшаштиришга уриниб, буржуа пропагандаси ҳамма воситаларни ишга солмоқда. Ўрта Осиё, Қозоғистон ва СССРнинг бошқа районлари капиталистик ривожланишнинг уқубатли босқичини четлаб ўтиб, феодализмдан социализмга одим ташладилар, шу тариқа ривожланаётган мамлакатларнинг халқлари учун жозибали ибрат бўлиб турибдилар. Шу сабабли, душманларимиз совет воқелигини қасддан бузиб кўрсатиш ва шу тариқа яқиндагина мустамлака зулмидан халос бўлган халқларни чалғитиш, уларнинг прогрессив ривожланиш йўлини танлаб олишларига халақит бериш учун жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар.

СССРга бўҳтон ёғдириш билан ривожланаётган мамлакатларда дунёда биринчи социализм мамлакатига ишончсизлик уйғотишга интилаётган Пекин раҳбарлари ҳам бу ишда қўпорувчилик ролини ўйнамоқдалар. Шу тариқа улар ривожланаётган мамлакатлар халқларининг ҳақиқий душмани бўлган империализм ва мустамлакачиликка қарши курашда уларнинг куч-ғайратларини заифлаштириб қўймоқда.

Кейинги вақтларда империалистик пропаганда социализм мамлакатларида миллатчилик туйғуларини жонлантиришга уринмоқда. Америка социологи Кооннинг фикрича, миллатчилик «коммунистик эътиқодларга путур етказишнинг энг яхши воситаси»дир.

Антикоммунизм идеологлари бизнинг мамлакатимизда миллатчиликни жонлантиришга умид боғлаш билан мамлакатимиз халқларининг бирлиги ва жипслигини заифлаштириш, бизнинг коммунизм сари олға қилаётган ҳаракатимизга халақит бериш имкониятларини қидирмоқдалар. Шу сабабли идеология соҳасидаги диверсияларни фош қилиб ташлаш бизнинг энг зарур вазифамиздир. Биз миллатчилик ва шовинизм, бизга душман буржуа идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига мутлақо муросасиз бўлишимиз, пролетар интернационализми ва халқлар дўстлиги принциплари ҳар бир совет кишисининг ўзига хос фазилати ва чуқур эътиқоди бўлиб қолишига эришиш учун қунт билан иш олиб боришимиз керак.

Бу ишда Совет Шарқининг олимлари ҳам ўз ўринларини биладилар. Биз тарихни сохталаштирувчи қаллобларнинг ва туҳматчиларнинг хуружларига зарба бериб, айни вақтда Совет Шарқининг тарихи учун умумий ва хос бўлган проблемаларни ҳам, шунингдек ижтимоий фанларнинг энг асосий проблемаларини ҳам янада чуқурроқ ишлаб чиқишимиз лозим. Одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқининг вужудга келишини ҳар томонлама ёритиб бериш — ана шундай проблемаларнинг биридир. 100 дан ортиқ миллат ва элат одамларининг шу қадар мустаҳкам бирлигини вужудга келтириб, ягона ва қудратли Совет давлатига бирлашганлиги сингари мисол тарихда мисли бўлган эмас.

Интернационализм ва социалистик ватанпарварлик миллий маҳдудлик ва шовинизм кўринишларига мутлақо қарама-қарши бўлиб, улар билан асло чиқишмайди. Совет кишиларининг ватанпарварлигида миллий ва интернационал хусусиятлар узвий равишда боғлангандир. Социалистик экономика, сиёсат, идеология ва маданиятнинг бирлиги шундай бир шароитни вужудга келтирадики, унда СССР халқлари қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамининг тўхтовсиз ривожланиб бораётган муносабатлари ватанпарварлик ҳис-туйғуларимизни тобора кучайтириб, уларга янги интернационалистик мазмун бахш этади.

Бизнинг Иттифоқимиз — бизга беҳад яқин ва азиз, ҳаммамиз учун муқаддас тушунча бўлиб қолган. Турли қабилаларга мансуб бўлган халқларимиз бу ҳақда ҳеч нарса билмай туриб иттифоққа интилиб келганлар. Биз бу иттифоқнинг нурини ўтмиш зимистонида, синфий жангларнинг аланталарида кўрдик, биз унинг кучига ишонч ва ихлос билан шу иттифоққа бирлашдик. Биз Ленин партияси бошчилигида ягона туйғу билан, ягона маслак билан шу иттифоқни рўёбга чиқаришга машаққатли йўлдан бордик ва бу йўлдан қайтмадик.

Бизнинг партиямиз, Совет ҳукуматимиз шу Иттифоқ номидан ва у билан тўла якдил бўлиб социализм лагерида, кенг халқаро майдонда Совет Ватанининг ор-номуси ва шон-шарафини муносиб равишда ҳимоя қилмоқда, тинчлик, демократия ва тараққиёт программасини изчиллик, эпчиллик ва қунт билан амалга оширмоқда.

Шу боисдан ҳам ўз мақоламизни улуғ шоир сўзлари билан тугатмоқчимиз: Гўзалдир Иттифоқимиз, азиз дўстларим!

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Иброҳим МЎМИНОВ.
Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ақай НУСУПБЕКОВ.
Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги Соли РАЖАБОВ.

ТОШКЕНТ — ОЛМАОТА — ДУШАНБА.

(«ИЗВЕСТИЯ», 7 сентябрь).

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ 28 ЁШДА

ГУЛЛА, ЯШНА, АЗАМАТ ЎЛКА

ШОНЛИ САНА

Бугун қардош болгар халқининг катта байрами — Озодлик куни. Бу байрамни дўст Болгария меҳнаткашлари билан бирга Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари, Ер юзидаги барча тараққийпарвар кишилар ҳам нишонламоқдалар.

Болгария осмонида озодлик байроғи ҳилпирай бошлаган кундан буён 28 йил ўтди. Кўҳна тарих учун бу унчалик кўп давр эмас. Бироқ, озодликда ўтган ҳар бир йилнинг мазмуни, салмоғи буржуазия Болгариясининг неча ўн йилларидан устунлик қилади.

Ўз эркини қўлга киритган, ҳақ-ҳуқуқини таниган, тақдири ва ватанининг хўжайини бўлган болгар халқи Коммунистик партия раҳбарлиги, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари, биринчи галда Совет Иттифоқининг беғараз қардошларча ёрдами туфайли шонли йўлни босиб ўтди, мамлакатда социализм қуриш йўлида катта ютуқларни қўлга киритди. Халқ ҳокимияти йилларида Болгария қолоқ деҳқончилик мамлакатидан саноати юксак даражада тўхтовсиз ривожланиб бораётган, йирик механизациялашган қишлоқ хўжалигига эга бўлган ва маданияти гуллаб-яшнаётган замонавий социалистик мамлакатга айланди.

Халқ Болгариясининг ўсиши ва юксалишини яққол кўрсатиб турган айрим рақамларни келтириб ўтайлик. Мамлакатда саноат маҳсулоти ҳажми 1939 йилга нисбатан 36 баравар ўсди. Бешинчи бешйиллик даврида металлургия Болгария экономикасининг етакчи тармоғи бўлиб қолди. Химия саноати жадал ривожланмоқда. Димитровграддаги химия комбинати, Старая Загора яқинидаги азот ўғитлари заводи болгар химия саноатининг фахри ҳисобланади. Шуни ҳам эслатиб ўтиш керакки, Димитровграддаги химия комбинатини қуриш ва уни ишга туширишда, Чирчиқ электрохимия комбинати мутахассислари яқиндан ёрдам берганлар.

Машинасозликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Машинасозлик маҳсулотлари бутун саноат структурасида ҳозир биринчи ўринни эгаллайди. Агар мамлакатда 1200 га яқин саноат корхонаси бўлса, шундан 200 таси машиналар ишлаб чиқаради. Болгария Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида 130 дан ортиқ хил маҳсулот—машина, кема, трактор, электр двигатель, турли приборлар ишлаб чиқаришга ихтисослашмоқда.

Совет Иттифоқи халқ ҳокимияти йилларида Болгария саноатини юксак даражада ривожлантиришга, замонавий корхоналарни қуриш ва ишга туширишга яқиндан ёрдам бериб келмоқда.

Мамлакатнинг қишлоқ хўжалиги, енгил ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш соҳасида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқариш тўхтовсиз кўпаймоқда.

Халқнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини мумкин қадар тўлароқ қондириб бориш Болгария Коммунистик партияси иқтисодий сиёсатининг асосий мақсадидир. Социалистик қурилиш йилларида меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданий даражаси тўхтовсиз ўсди.

Ишчилар ва хизматчиларнинг иш ҳақи, қишлоқ меҳнаткашларининг даромади ортди. Аҳолининг реал даромади уч баравардан зиёд кўпайди.

Қурилиш кўлами кенгайиб бормоқда. Халқ ҳокимияти йилларида мамлакат аҳолисининг қарийб ярми янги уй-жой билан таъминланди. Олтинчи бешйилликда эса яна 250 минг квартира қуриб, фойдаланишга топширилади. Бепул медицина ёрдами кўрсатиш жорий этилганлиги энг катта ютуқлардан бири бўлди. Саводсизлик революциядан кейинги дастлабки йиллардаёқ батамом тугатилган эди. Олий ва ўрта ўқув юртлари сони тўхтовсиз кўпаймоқда. Маданият юксалиш йўлида.

Болгарияда ҳозир 19 мингдан ортиқ маданият муассасаси ишлаб турибди. 46 та театр, жумладан 5 та опера театри бор. Бадиий ҳаваскорлик кенг ривожланган. 600 мингдан ортиқ киши турли бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида қатнашади.

1971 йилнинг апрель ойида бўлиб ўтган Болгария Компартиясининг X съезди мамлакат тараққиётининг бундан кейинги йўналишини аниқлаб берди. Съезд Болгарияда ривожланган социалистик жамият қуриш вазифасини қўйди.

СССР ва БХР ўртасидаги иқтисодий ва маданий муносабатлар тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Халқаро масалаларда ҳар икки мамлакат ўртасида якдиллик ва ҳамфикрлик қарор топган.

1962 йилдан буён Тошкент области ва Хасково округи ўртасидаги алоқалар ҳар томонлама ривожланмоқда. 1964 йили совет-болгар дўстлик жамиятининг Тошкент область бўлими таъсис этилган эди. Тошкент тўқимачилик комбинати, Чирчиқ электрохимия комбинати, Оҳангарон цемент комбинати, Ангрендаги 9-шахта, Калинин районидаги К. Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозлари, Чиноз наслчилик совхоз-техникуми, сабзавот ва полиз экинлари институти ҳамда бошқа ташкилотлар совет-болгар дўстлик жамияти Тошкент область бўлимининг коллектив аъзоси ҳисобланадилар.

Болгариянинг Хасково округи ва Ўзбекистоннинг Тошкент области ўртасидаги иқтисодий, дўстона ва маданий алоқаларни тағин ҳам ривожлантириш учун партия ташкилотлари раҳбарлигида талайгина тадбирлар кўрилмоқда. Ўзаро делегациялар айирбошлаш, мутахассислар ва туристларни юбориб туриш давом этмоқда. Чирчиқ ва Олмалиқ химиклари Димитровград химиклари билан, Оҳангарон цементчилари «Вулқон» цемент комбинати коллективи билан, Тошкент тўқимачилари Хасково тўқимачилари билан дўстлик алоқалари боғлашган, бир-бирларининг тажрибаларини алмашиб туришибди.

Областимиз меҳнаткашлари Болгариянинг озодлик кунини кенг нишонламоқдалар. Ҳамма жойда совет-болгар дўстлиги кечалари ўтказилмоқда, меҳнат коллективлари ўртасида ана шу шонли санага бағишлаб докладлар ва лекциялар ўқилмоқда, суҳбатлар ўтказилмоқда. Фотокўргазмалар ташкил этилган, болгар фильмлари намойиш қилинмоқда.

Шу қувончли айёмда областимиз меҳнаткашлари қардош болгар меҳнаткашларини миллий байрам — Озодлик куни билан қизғин муборакбод этадилар ҳамда социалистик жамият қуришда уларга катта муваффақиятлар тилайдилар.

Х. СОДИҚЖОНОВА,
Тошкент область партия комитетининг инструктори.

БОЛГАРИЯ

Лиляна СТЕФАНОВА,
Болгар шоираси

Сен асрлар борлиқ,
кўркингни —
Жамолингни, шарафингни
Азмингни ҳар он,
Ҳамда ҳуснинг, жасорату
Қаҳрингни ёвдан
Айладинг пинҳон.
Оқ черковлар
Ерга чуқур бекилди,
У оқ тонлар
Ерга чуқур бекинди.
Оқ винолар
Ерга чуқур бекилди.
Шундай эди,
Ялмоғиз, оч кўзлардан
Ҳамма нарса
Ерга бекинди.
Кўринмади
Рақс, қўшиқлар ва на фарёд,
Олтин сепу зийнатлар,
Донолар бисоти —

Нодир китоблар,
Иконлар билан бирга
Қоронғуликда
Қолиб кетди бот-бот.
Хиромонлар, рафторлар
Берилсинми яничарларга?
Қўпол рўдапоорларда
Жозибадор қизлар қоматин
Нопок этсинми улар!

Овозни бўғиш даркор,
Янграмасин унда жозиба.
Чунки оқ гарданларга
Ташланмасин
Қўпол, кир арқон.
Сен кўтардинг кўп асрлар
Тўсиқ ортидан тўсиқ.
Ўзингни қутқазиш учун
Ташқи дунёдан ўраб ўзни,
Атрофингни айладинг қўрғон.

Энди-чи, сен,
Эй, менинг жонажоним,
Ўтиб кетди у хомуш дамлар.
Эркин, ҳур бўлиб яша,
Кўркингни яширма,
Гуркираб яшна.
Майли ошкор янграйверсин
Қўшиқ ҳам, юрак ҳам,
Яшнаб кулган чеҳра ҳам,
Яноқлар ол бўлсин,
Гуллар чаман бўлсин.
Бўйнини эгиш,
Бекиниш энди
Қайтиб келмас ҳеч қачон.
Ҳа, Болгария, сен
Ўз эркингни қўлга олдинг,
Яшнадинг,
Яшна, доимо
Элим жонажон!

Русчадан
НАЗАРМАТ таржимаси.

ЮКСАЛИШ РАҚАМЛАРИ

⊙ Болгария Халқ Республикасининг миллий даромади ўтган йили 1970 йилга нисбатан 8,4 процент ўсди. Бу йил эса, бултургига қараганда 7,7 процент ўсади. Олтинчи беш йиллик (1971—75) мобайнида миллий даромад ўсишининг 95 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади.

⊙ 1971 йилда республика саноат ишлаб чиқариши аввалги йилдагига қараганда 9,5 процент ортди. Бу йил эса 7,7 процент ўсиши кутилмоқда.

⊙ 1966—1970 йилларда халқ хўжалигига 15 миллиард лев капитал маблағ сарфланган эди. 1971—1975 йилларда эса 20 миллиард лев капитал маблағ сарфланади.

⊙ Янги беш йилликда энергетика, машинасозлик, химия саноати, металлургия тез суръатларда ривожланади. Ана шу тармоқлар 1975 йилга бориб, ялпи саноат маҳсулотлари ҳажмининг қарийб ярмини ишлаб чиқаради.

⊙ Ҳозирги вақтда республикада 150 дан ортиқ аграр-саноат комплекси бор. Ҳар бир комплексга 15—20 минг гектар ер тўғри келади.

⊙ 1972 йили қишлоқ хўжалик маҳсулотлари 6 процент кўпаяди. Ўтган йили

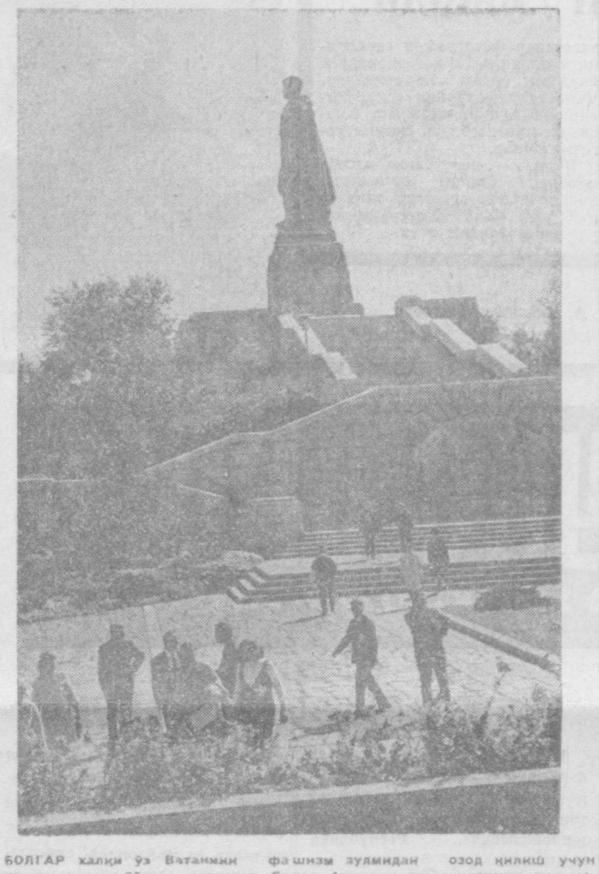

БОЛГАР халқи ўз Ватанини фашизм зулмидан озод қилиш учун курашда ҳалок бўлган халоскор Совет Армияси жангчиларини ҳеч қачон ёдидан чиқармайди. Суратда: Пловдив шаҳрида Совет аскарига қўйилган ёдгорлик. Бу ер ҳамиша зиёратчилар билан гавжум. Улар қаҳрамон жангчилар ҳурматини бажо келтириш учун тинмай келиб туришади.

ЮКСАЛИШ РАҚАМЛАРИ

Болгарияда буғдой ҳосилдорлиги 30,3 центнерни, маккажўхори ҳосилдорлиги 39,8 центнерни, кунгабоқар ҳосилдорлиги 17 центнерни ташкил этди.

⊙ Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 1971 йили ундан аввалги йилдагига қараганда 3 процент ўсди. 1975 йилда ойлик иш ҳақи ўртача 148 левга етади.

⊙ 1971—1975 йилларда фанни ривожлантиришга маблағ сарфлаш анча ортади. 1975 йилда бундай маблағ 1970 йилга нисбатан 2,2 баравар кўпаяди ва миллий даромаднинг 2,5 — 3 процентини ташкил этади.

⊙ Болгария Халқ Республикаси ер куррасининг ҳамма қитъаларидаги 110 дан ортиқ мамлакатлар билан савдо алоқалари олиб бормоқда.

⊙ Болгарияда Совет Иттифоқининг ёрдами билан халқ ҳокимияти йилларда 180 дан ортиқ йирик корхона, цех ва иншоотлар қурилди.

⊙ Иқтисодий интеграциянинг комплекс программасига мувофиқ, СССРдан Болгарияга Румыния территорияси орқали газ қувури ўтказиш тўғрисида битим тузилди, БХРда атом электростанциясини қуришга келишиб олинди.

БАЙРАМ ШАРАФИГА

СОФИЯ. (ТАСС). Болгар халқи 9 сентябрдаги социалистик революция ғалабасининг 28 йиллигини байрам қилишга пухта тайёргарлик кўрди. Болгария шаҳар ва қишлоқларининг меҳнатчилари ўз меҳнат муваффақиятларини юбилейга бағишламоқдалар.

Мамлакатнинг энг йирик индустриал районларидан бири бўлган Габрово округидаги саноат корхоналарининг коллективлари саккиз ойлик топшириқни муддатидан олдин бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Улар плandan ташқари 6,3 миллион левлиқдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Свиштовдаги химия комбинатининг қурувчилари ва монтажчилари озодлик байрами арафасида штапель ишлаб чиқарадиган заводда целлюлоза қуритадиган, тахлайдиган қурилмани белгиланган муддатдан олдин фойдаланишга топширдилар. Шундай қилиб, ана шу корхона билан вискоза целлюлозаси заводи ўртасида технологик алоқа ўрнатилди.

Мамлакат қишлоқ хўжалигининг меҳнатчилари революция йиллигини яхши меҳнат совғалари билан кутиб олмоқдалар. Михайловград округида бу йил пландан ташқари 30 минг тоннадан кўпроқ буғдой ўриб-йиғиб олинди. Дала меҳнатчилари ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 37 центнердан дон ҳосили кўтардилар. «Кавказ» ва «Аврора» совет навларидан ва мамлакатда етиштирилган «Бургас—2» навидан кенг фойдаланиш туфайли ана шу муваффақиятга эришилди.

●

БЕШЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

СОФИЯ. (ТАСС). Мамлакат меҳнатчилари ўз қилган ишларининг натижаларини болгар халқининг миллий байрами — Озодлик куни арафасида якунламоқдалар.

Мамлакат энергетикларининг ҳам якунласа арзигулик ишлари кўп. Уларнинг ёрдами билан Болгария аҳоли жон бошига ҳисоблаганда ишлаб чиқарилаётган электр энергиянинг миқдори жиҳатидан Европадаги ривожланган кўпгина мамлакатлардан ўзиб кетди. Бултур мамлакатда 20 миллиард киловатт-соатдан кўпроқ электр энергия ишлаб чиқарилди.

ДЎСТЛИК ҚУВВАТИ

Бундан бир неча кун муқаддам Добружа далаларида кўпдан бери орзиқиб кутилаётган ва фидокорона меҳнат билан тараддуд кўрилган «учрашув» рўй берди — Совет Иттифоқи ва Болгария энергосистемалари қўшилди.

Энг йирик «Добружа» подстанциясининг команда бериш пунктидаги асбоблар тажриба синови пайтида ҳар икки мамлакат энергетика системалари яхши боғланганлигини кўрсатди. Бу — БХР «Тинчлик» энергосистемасига қўшилди, деган гап эди. Кўп марта бир-бирлари билан елкама-елка туриб ишлаган совет ва болгария қурувчилари ҳар икки халқ дўстлиги солномасининг яна бир ёрқин саҳифасини очдилар.

Атиги уч йилгина бурун биз «Дўстлик» юқори вольтли линияси ҳақида келаси замонда гапирар эдик, бу линия Москва, Ленинград ва София лойиҳачилари, конструкторлар томонидан ўйлаб топилганини ёзардик. Шундан кейин — 1969 йилнинг охирида Молдавияда, Кучурган иссиқлик электр маркази ёнида дастлабки мачта қад кўтаргани ҳақида хабар келди. Энди бўлса, электр узатиш линияси 450 километрли йўлдан Болгарияга қараб «одим ташлади». Дастлабки 100 километрни ўтгач, бу линия ҳар йили тошқин бўладиган ва ботқоқликдан иборат энг қийин участка — Днестр водийсига чиқиб олди. Кейин эса Румыния территориясидан ўтиб, Дунай дельтасига етди. Бу ерда, катта дарё соҳилида, уни совет қурилмалари бўлган 100 метрли мачталар кутиб олди. Ниҳоят, Ленинград конструкторларининг фарзанди ҳисобланган электр кўприк Дунай устига қурилди. Охирги — Болгария территорияси бўйлаб «Добружа» подстанциясига борадиган 81 километрли участка қолган эди. Қурувчилар ва монтажчилар пўлат столбаларни кўтаргунларича «Добружа»да меҳнат қайнади. Ток ана шу ердан Болгариянинг шимолий ҳамда шимолий-ғарбий саноат районларига боради.

Подстанциядаги приборлар линия нормал ишлаб турганини маълум қилди. Амалда эса улуғ иш бажарилган эди. Қисқа муддат ичида ниҳоятда қийин шароитларда қардош мамлакатларнинг юзлаб мутахассислари фидокорлик намунасини кўрсатиб, электр узатиш линиясини қуриб тугалладилар. Ҳозир эса линиядан дўстлик қуввати оқиб турибди. Шу йилнинг ўзидагина Болгария 300 миллион киловатт-соатга яқин электр энергияси олади.

Болгария Халқ Республикаси оғир саноат министрининг ўринбосари Стефан Станчев электр узатиш линиясининг Болгария экономикасидаги аҳамиятини шарҳлар экан, гапни рақамлардан бошлади.

— 1973 йили биз «Дўстлик» линияси орқали Совет Иттифоқидан оладиган электр энергия 2 миллиард 200 миллион киловатт-соатга етади.

Бу энергиянинг мамлакатимиз учун нақадар катта иқтисодий аҳамиятга эга эканлигини қуйидаги рақамлар кўрсатиб турибди. Бизнинг электр энергиясига бўлган эҳтиёжимиз 1970 йилдаги 19 миллиард киловатт-соатдан 1975 йилда 33 миллиард киловатт-соатга етади. Ҳатто мамлакатимиз миқёсига кўра энг катта ҳисобланган янги энергия ишлаб чиқариш қувватларини қуриш билан ҳам бу эҳтиёжни қондириб бўлмайди. «Дўстлик» электр узатиш линияси эса ҳозир қардош Советлар мамлакатидан йилига олинадиган электр энергиясини 4 миллиард киловатт-соатга етказиш имконини беради.

Подстанциялар бутунлай автоматлар ёрдамида бошқарилади. Юксак частотали каналлар трасса билан мунтазам алоқада бўлишни таъминлайди. Контролнинг автомат системаси эса энергияни зарур бўлган жойга юбориш имконини беради.

— Совет Иттифоқи ва Болгария энергетика системаларининг «учрашуви», — деб сўзини давом эттирди ўртоқ Станчев, — қардошларча ҳамкорлик самарасидир. Совет энергетиклари ва қурувчилари лойиҳалар ишлаб чиқишдан тортиб, тажриба синовлари ўтказгунча биз билан ёнма-ён турдилар, кўмаклашдилар, ўргатдилар, ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар — ахир, биз бундай улкан ва мураккаб иншоотни биринчи марта қураётган эдик. Энди техниклар тили билан айтадиган бўлсак, ҳаммаси нормадагидек. Биз совет оғаларимиз билан бирга ишлаганимизда ҳамма вақт шундай бўлиб келган. Шундай бўлиши ҳам керак, чунки бизнинг қўлимиз тегадиган ҳар бир ишга дўстлигимиз қуввати мададкордир.

Анна ГОРАНОВА,
Болгария журналисти.
(АПН).
София.

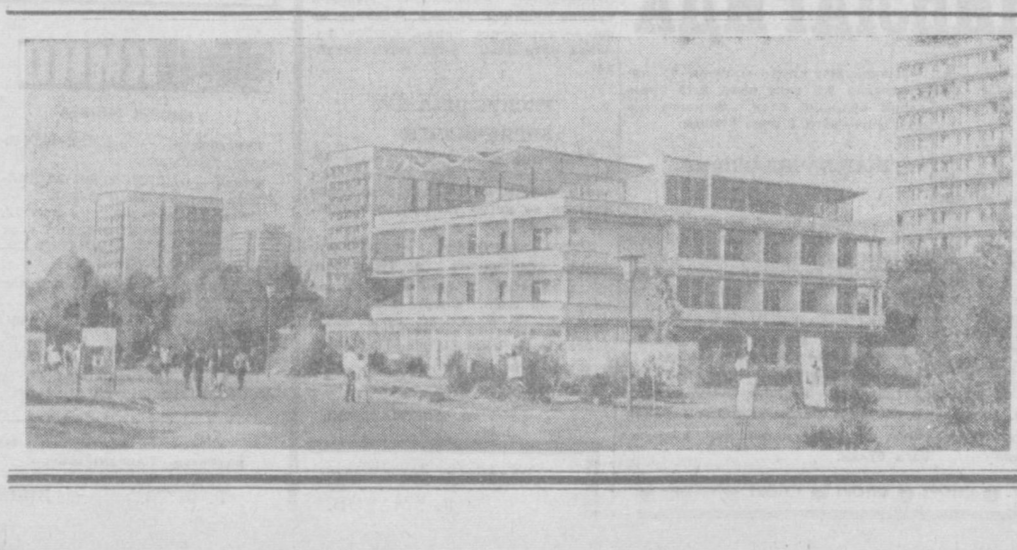

✻

БОЛГАРИЯ — гуллар ва қуёш ўлкаси. Унинг курортларига Ер куррасининг турли бурчакларидан кишилар келиб дам олишади, даволанишади. Суратда: халқаро «Сер қуёш соҳил» курорти.

Л. Глауберзон фотолари.

✻

Озодлик байрами

9 сентябрь — болгар халқи тарихида ёрқин саҳифадир. 28 йил муқаддам шу куни қаҳрамон Совет Армияси ғалабалари туфайли қўзғолган Болгария халқи ўз мамлакатида фашистлар диктатурасини ағдариб ташлади. Болгарияда янги ҳаёт бошланди, мамлакат социалистик тараққиёт йўлига кириб олди.

Мамлакатимиз намунаси капитализм зулмидан озод этилган, Совет Иттифоқидек содиқ, қудратли дўсти бўлган халқнинг нималарга қодирлигини яққол кўрсатиб турибди. Фашизмга қарши олиб борилган умумий курашда қўлга киритилган озодлик, тобора мустаҳкамланиб, ривожланиб бораётган СССР билан дўстлик биз, болгарлар учун ҳар томонлама тараққиётнинг негизи ҳисобланади. Ана шу ленинча интернационал дўстлик натижалари республикамиз ҳаётининг ҳамма соҳаларида ўз ифодасини топмоқда.

Бирнеча мисол келтириш билан кифояланаман. Ўтмишда Болгария машинасозлик саноатига эга эмас эди. 1939 йили мамлакатда кустарь йўл билан 60 та вагонетка, 15 та буғ қозони ва 9 та ғалла янчадиган машина тайёрланган. Эндиликда оғир саноат экономикамизнинг ўзагидир. Энг замонавий маҳсулотлар — автомат станоклар, электрон автоматлашган поток линиялар Болгария Халқ Республикаси саноатининг даражасини белгилайди. 1975 йилга бориб, БХРда 500 миллион левдан зиёд миқдорда электрон-ҳисоблаш техникаси ишлаб чиқарилади.

Ёки бошқа бир мисолни олиб кўрайлик. Ўтмишда мамлакатда химия саноати ҳам йўқ эди. Яқин-яқинларгача Димитровграддаги азот ўғитлари заводи фахримиз ҳисобланарди. Ҳозир эса Болгарияда унга қараганда кўп марта қувватлироқ корхоналар: Девнен саноат комплекси, Бургасдаги нефть-химия комбинати, Видиндаги химия комбинати ва бошқалар ишлаб турибди. Бу корхоналарнинг ҳаммаси совет мутахассисларининг қардошларча ёрдами билан қурилган.

Болгария ўзининг миллий байрамини ажойиб меҳнат зафарлари билан нишонламоқда. Перниц округи илғор меҳнаткашларининг ташаббуси билан бутун республика бўйлаб меҳнат унумдорлигини ошириш учун ҳаракат авж олмоқда. Ҳозир социалистик мусобақанинг шарти миқдор кўрсаткичларини оттириб бажариш билан бирга маҳсулотнинг техник даражасини жаҳон стандартлари даражасига кўтаришдан иборатдир. Мусобақа натижалари яққол кўриниб турибди. Шу йилнинг олти ойи мобайнида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан юксак сифатли маҳсулотлар 9 процент кўп ишлаб чиқарилди.

Болгария озод этилган куннинг 28 йиллигини нишонлашга умумхалқ активлиги ўсган вазиятда тайёргарлик кўрилди. Яна бир ажойиб сана — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги болгар жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Бу бежиз эмас. Болгария коммунистик партиясининг программасида ёзиб қўйилганидек, 9 сентябрь халқ-демократик революцияси ўз характерига кўра социалистик бўлиб, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ишининг давомидир. Социализм томон комил ишонч билан бораётган болгар халқининг меҳнати ва муваффақиятлари бу сўзларнинг тўғрилигини тасдиқлаб турибди.

Борис ТОТЕВ,
болгар журналисти (АПН).
София.

ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

ЗАВОД МАВСУМГА ШАЙ

Пахта йиғим-теримига саноқли кунлар қолди. Шу кунларда барча пахта тозалаш ва қабул пунктлари мавсумга тахт қилиб қўйилмоқда.

Бўка ва Пискент районларидаги пахта тозалаш ва қабул қилиш пунктлари ҳам мавсумга тайёрланмоқда. Пискент пахта тозалаш заводи территорияси анча кенгайтирилиб, асфальт ётқизилди. Цехларни ремонт қилиш ишлари ҳам қизғин бормоқда.

Меҳнатсевар бу коллектив бу йил ўтган йилги планадагига нисбатан 667,7 сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришни кўзда тутган. Шу кунларда заводда пахтани қабул қилиш бошланди.

ОТАЛАР ИЗИДАН

Тошкент самолётсозлик заводи ишчиларининг кўпгина фарзандлари ўз ота-оналаридек самолётсоз бўлишни орзу қилишади.

Завод маъмурияти, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари шуни ҳисобга олиб, ёшларни техника билан яна ҳам яхшироқ таништириш мақсадида ёш техниклар клубини очиб бердилар. Клуб аъзолари бўлган қичкинтойлар турли машиналар қурилиши билан яқиндан танишмоқдалар, фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларидан хабардор бўлмоқдалар. 150 ҳаваскор айни пайтда турли хил амалий машғулотларда ҳам иштирок этмоқда. Келгусида улар орасидан мутахассис ишчилар, довюрак учувчилар, конструкторлар етишиб чиқишига ишончимиз комил.

ҲАВАСКОРЛАР ИЖОДИ

Чирчиқдаги кимёгарлар маданият саройи ҳузуридаги фотостудия ҳаваскорлари тайёрлаган стендларни шаҳар хиёбонларида, марказий кўчалар бўйларида учратиш мумкин. Стендларга қўйилган фотосуратлар сизга Чирчиқнинг ҳозирги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилиб беради.

Фотостудиянинг 70 дан ортиқ ҳаваскори бор. Уста мутахассислар фотография санъатини эгаллашда ҳаваскорларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Фотостудияда тарбия олган ёшларнинг кўпчилиги ҳозир бошқаларга ўз касблари сирини ўргатмоқдалар.

Яқинда республика касаба союзлари Совети фотостудия хизматларини муносиб тақдирлаб, унга «Халқ фотостудияси» унвонини тақдим этди.

ШАҲРИМ ЖАМОЛИ. А. Абалян фотоэтюди.

КИОСКАДА—КЕНГ ИСТЪЕМОЛ МОЛЛАРИ

Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг моддий ҳамда маданий турмуш даражасини ўстириш, халқ эҳтиёжларини тўла қондириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Жумладан, КПСС XXIV съезди Директиваларида ҳам кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш зарурлиги кўрсатиб ўтилган.

Ана шу моллр билан савдо қилишни яхшилаш ва меҳнаткашларга қулайлик яратиш учун яқин кунлардан бошлаб газета ва журнал киоскаларида аҳоли кундалик харид қиладиган баъзи саноат моллари ҳамда тамаки маҳсулотлари сотила бошланди.

Дастлабки тажрибалар яхши натижалар беряпти. Сотиш учун «Союзпечать» киоскаларига юборилган тиш пастаси, тиш ювиш шчёткаси, ироқи совун, тароқ, қаламтарашлар, ҳар хил кўзойнак ва ёдгорлик моллари қисқа муддатда сотиб бўлинди. Айниқса, Янгийўл, Оржоникидзе районларида ва Олмалиқ шаҳрида бу иш яхши йўлга қўйилган. Илгари, келган газета ва журналларни сотиб бўлгандан кейин кўпинча бекор ўтирадиган киоскачиларимизнинг энди қўли-қўлига тегмаяпти.

Ҳозирги кунларда областимиздаги 160 киоскада янги ассортимент бўйича кундалик харид моллари билан савдо қилинмоқда.

М. МАМАТОВ,
область «Союзпечать» агентлигининг бошлиғи.

Реклама ва эълонлар

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

17 СЕНТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
18 СЕНТЯБРЬ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ 8 ДА

ҚОЗОҒИСТОН ССРДА БЎЛИБ ЎТГАН ЎЗБЕКИСТОН ССР АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ

ҲИСОБОТ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ
«ЛАЗГИ» ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИ
«ШОДЛИК» АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Қундуз МИРКАРИМОВА, Муҳаммаджон МИРЗАЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: МУҲАББАТ ШАМАЕВА, ХАБИБА ОХУНОВА, ГУЛСАРА ЁҚУБОВА, ВИЛОЯТ ОҚИЛОВА, ҚИЗЛАРХОН ДУСТМУҲАМЕДОВА, ЎРИНБОЙ НУРАЛИЕВ, САЙФИДДИН ЙЎЛДОШЕВ, МАҲМУДЖОН ИСОМУДДИНОВ;

Солистлар: Шерали ЖЎРАЕВ, Шариф СУЛТОНОВ, Илёс МАЛЛАЕВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ.

МИНИАТЮРА ВА СЎЗ УСТАЛАРИ:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эргаш КАРИМОВ; Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ, Содир ЗИЁВУДДИНОВ, Мадамин ЮСУПОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

ПРОГРАММАНИ — Зуҳра ТЕМИРОВА ва Ўткир СИДДИҚОВЛАР олиб борадилар.

БИЛЕТЛАР Свердлов номли концерт зали ҳамда Марказий «ЮБИЛЕЙ» спорт зали кассаларида кундуз соат 2 дан бошлаб сотилмоқда.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЙИЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОНТОРАСИ

11 СЕНТЯБРДА

„АЛАНГАЛИ СЎҚМОҚЛАР"

номли янги бадиий фильмни кинотеатр экранларига чиқаради

БУ САРГУЗАШТЛИ ФИЛЬМ ҚИЗИЛ ҚУМДАГИ НЕМИС-ФАШИСТЛАР ДЕСАНТИНИ СОВЕТ ЧЕКИСТЛАРИ ВА ГЕОЛОГЛАРИ ТОМОНИДАН ТОР-МОР ҚИЛИНИШИ ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯ ҚИЛАДИ.

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

Сценарий муаллифи — АРТУР МАКАРОВ.
Постановкачи-режиссёр — ЙЎЛДОШ АЪЗАМОВ.

ФИЛЬМДА: НАБИ РАҲИМОВ, КЛАРА ЛУЧКО, ХЎЖАДУРДИ НОРЛИЕВ, ВАЛЕРИЙ НОСИК, ЖАВЛОН ҲАМРОЕВ, МАҚСУД МАНСУРОВ ВА БОШҚАЛАР ҚАТНАШАДИЛАР.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

МУНОСАБАТЛАРНИ НОРМАЛЛАШТИРИШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ДЕҲЛИ, 8 сентябрь. (ТАСС). Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ва Симлада имзоланган битимларни амалга ошириш мақсадида Ҳиндистон томони 1971 йил декабрь ойидаги можаро чоғида асир қилиб олинганлардан 299 бемор ва ярадор ҳарбий хизматчиларни Покистонга қайтарди. Ҳиндистон ҳукумати расмий вакили кеча Деҳлида шу ҳақда хабар берди.

* * *

ДЕҲЛИ, 7 сентябрь. (ТАСС). Вагах (Покистон) чегара пунктидан Жамму ва Кашмирда амалдаги контроль линиясини белгилаш масаласи юзасидан Ҳиндистон билан Покистоннинг ҳарбий вакиллари ўртасида музокаралар давом этмоқда. Ҳиндистон мудофаа министрлиги расмий вакилининг айтишича, ишчи группаларнинг раҳбарлари генерал-лейтенант П. С. Бхагат (Ҳиндистон) ва генерал-лейтенант Абдул Ҳамид Хон (Покистон) кеча амалдаги контроль линиясини бевосита карталарда демаркация қилишни давом эттирдилар.

КОРЕЙС ХАЛҚИНИНГ КАТТА БАЙРАМИ

БУГУН корейс халқи катта байрамни — Корея Халқ-Демократик Республикаси ташкил топган куннинг 24 йиллигини нишонламоқда. Республика меҳнаткашлари бу санага социализм қурилишида, экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги ютуқлар билан келдилар. Халқ ҳокимияти йилларида Шимолий Кореянинг шаҳар ва қишлоқлари қиёфаси тамомила ўзгариб кетди.

Республика пойтахти — Пхеньян энг замонавий шаҳар, саноат ва маданият маркази бўлиб қолди. Бу шаҳарда кейинги йилларда кўп қаватли уй-жой бинолари, кенг, равон кўчалар ва майдонлар, стадионлар ва истироҳат боғлари пайдо бўлди. Суратда Сиз Пхеньяннинг марказий майдонини кўриб турибсиз.

Г. МАКСИМОВ фотоси.

(ТАСС фотохроникаси).

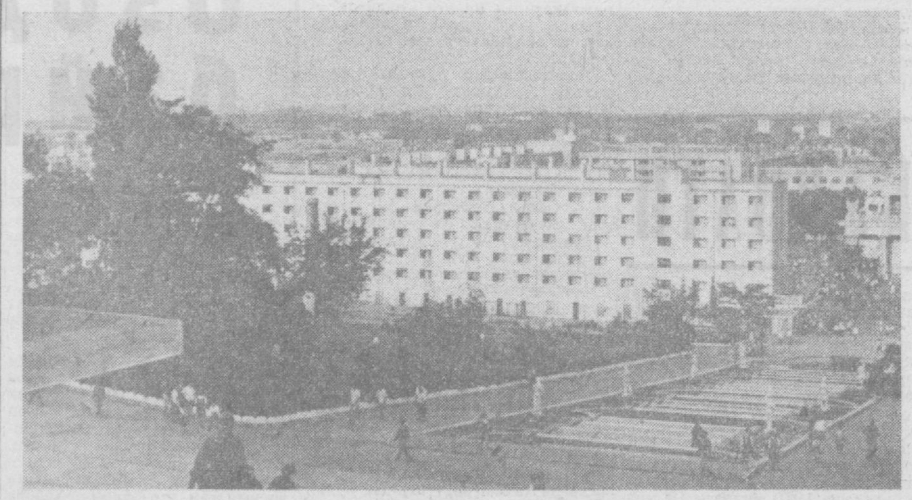

МИСР САНОАТИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ҚОҲИРА, 7 сентябрь. (ТАСС). Мисрда хўжаликнинг ёш тармоқлари — машинасозлик, автомобиль ва трактор саноати, радиоэлекроника жадал суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Мотоцикллар, мотороллерлар ва велосипедлар ишлаб чиқарадиган завод қурилди ва маҳсулот бера бошлади.

МЕН агентлигининг иқтисодий бюллетенида эълон қилинган маълумотларга кўра, бу йил юқорида қайд қилинган тармоқлар маҳсулотининг қиймати 106 миллион Миср фунтини ташкил этди. Ана шу тармоқларда банд бўлган ишчилар сони 58 минг кишига етди.

Бюллетень Совет Иттифоқининг ёрдами билан кенгайтирилаётган Хелвон металлургия комбинати миллий машинасозликни ривожлантиришда катта рөль ўйнаётганлигини таъкидлаб, Хелвонда янги ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топшириш мамлакат халқ хўжалигининг турли тармоқларини ривожлантириш учун янада кенг имкониятлар очиб беради, деб ишонч билдиради.

ДАРСЛИКЛАР ҚИММАТЛАШДИ

ПАРИЖ, 7. Францияда бу йил мактаб дарсликларининг баҳоси ўрта ҳисобда 5—6 процент қимматлашди. Ўқув адабиётлари нашр этувчи нашриётларнинг вакиллари шу ҳақда хабар бердилар.

«Юманите» газетаси бу хабарни шарҳлаб, Францияда мактаб дарсликларининг баҳоси йилдан-йилга ошиб бораётганлигини ва янги ўқув йилида мактаб дарсликларининг бу қимматлашуви Франциядаги 12 миллион мактаб ўқувчиларига таааллуқли бўлишини таъкидлайди.

ҲАРБИЙ МАШҚ БАРБОД ЭТИЛДИ

ТОКИО, 7. Япония демократик ташкилотларининг 150 га яқин вакили бугун эрталаб Сидзуока префектурасининг денгиз соҳилида жойлашган Имасава қишлоғида намойиш ўтказдилар ва Америка денгиз пиёда солдатлари батальонининг шу ерда машқ ўтказишни мўлжаллаб қўйган режасини барбод этдилар. Намойиш Коммунистик ва Социалистик партиянинг, шунингдек Япония касаба союзлари бош кенгашининг ҳамда мамлакатдаги бошқа демократик ташкилотларнинг чақириғига биноан ташкил қилинган эди.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Спорт

XX ОЛИМПИЯ ЎЙИНЛАРИДА

ЯНА УЧТА ОЛТИН

Совет олимпиадачилари ўтган пайшанба куни яна учта олтин медални қўлга киритишди: енгил атлетикачи Надежда Чижова ядрони ҳаммадан олисга улоқтирди. У янги жаҳон рекорди қўйиб, 21 метр 3 сантиметр натижага эришди. Молот отувчи Анатолий Бондарчук ҳам олимпия чемпиони бўлди. У отган молот 75 метр 50 сантиметрга бориб тушди. Бу, янги олимпия рекордидир.

Чавандозларимиз ҳам ўз мухлисларини хурсанд қилдилар. Петушкова, Кизимов, Калитадан иборат командамиз катта олимпиада совринига эга бўлишди. Улар ГФР, ГДР, Швеция мамлакатларининг кучли коллективларини доғда қолдирдилар.

Совет баскетболчилари навбатдаги ғалабани қўлга киритишди. Куба терма командаси билан бўлган учрашув ғоят ҳаяжонли ўтди ва 67:61 ҳисобида ватандошларимиз фойдасига ҳал бўлди. СССР терма командаси финалда ё АҚШ ёки Италия баскетболчилари билан беллашади.

ҲАМШАҲРИМИЗНИ ТАБРИКЛАЙМИЗ

Волейбол бўйича аёллар ўртасида мусобақалар ниҳоясига етди. СССР терма командаси финал матчида Япония терма командасини 3:2 ҳисоби билан мағлубиятга учратди. СССР терма командаси составида тошкентлик Вера Дуюнова ҳам қатнашди. Иккинчи марта олимпия чемпиони бўлган ҳамшаҳримизни муваффақият билан табриклаймиз.

ШАХМАТЧИЛАР БАҲСИ

Одессада шахмат бўйича СССР биринчилигининг ярим финали тугади. Турнирда тошкентлик ёш спорт мастери М. Рудерфер муваффақиятли иштирок этди. У етти партияни ютди. Айниқса, уч марта СССР чемпиони, киевлик гроссмейстер Л. Штейн билан бўлган партия жуда қизиқарли ўтди. М. Рудерфер оқ доналар билан ўйнаб, 20-юришда Л. Штейнни мағлубиятга учратди. Шунингдек, у мамлакат экс-чемпиони, гроссмейстер Ю. Авербах (Москва) ва ёшлар орасида СССР чемпиони Ю. Апикаев (Новокузнецк)лар билан бўлган беллашувларда ҳам ғолиб чиқди.

Тошкентлик спорт мастери 17 имкониятдан 9,5 очко олиб, 6-10 ўринларни бўлишиб олди. Финалга чиқиш учун унга 1 очко етмади.

ШАШКАЧИЛАРНИНГ ЯРИМ ФИНАЛИ

Ленинободда бўлиб ўтган 64 катакли шашка бўйича СССР биринчилиги ярим финалида тошкентлик спорт мастери Ш. Ёқубов ва самарқандлик спорт мастери С. Борухов, мастерликка кандидатлар И. Мартель ва В. Апресян (иккаласи ҳам Тошкентдан)лар иштирок этишди. Турнирда биринчи ўринни Борухов эгаллади. У 11 имкониятдан 8 очкони қўлга киритиб, шу йилнинг ноябрь ойида Оренбургда ўтадиган СССР биринчилиги финалида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

Ёқубов олмаоталик спорт мастери Ф. Бахтиозин билан иккинчи ва учинчи ўринларни бўлишиб олди. Олмаоталик коэффицент жадвали бўйича иккинчи ўринни эгаллади ва финал турнирига кирди. Ёқубов финалда қатнашиш учун яқин кандидат.

РЕСПУБЛИКА XVI БИРИНЧИЛИГИ

Тошкентда юз катакли шашка бўйича республика XVI биринчилиги давом этяпти. Турнирда беш спорт мастери ва қатор таниқли кандидатлар ўйнамоқда.

Шунга қарамасдан, карвонбошиликни андижонлик А. Турсунбоев қўлга киритди. У икки имкониятдан икки очко олди. Спорт мастерлари С. Гуляев, В. Раппопорт ва Д. Давидовлар икки имкониятдан бир ярим очкодан қўлга киритишди.

Мусобақалар 20 кун давом этади.

Л. АЛЕКСАНДРОВ.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Кунгабоқар — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Сайха — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Икки маъшуқа (кундуз соат 12, 2 ва 4 да). **Ёввойи қалб** (кеч соат 6, 8 ва 10 да): — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Маржон тақдим ёримга — ҲАМЗА номли (жуфт соатларда), «КЎКЧА» (кеч соат 6, 7 ва 9 да).

Петербург билан хайрлашув — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). «МОСКВА» (кундуз соат 3 яримда).

Анжелика — фариштанлар малинаси (кундуз соат 12 ва 5 да), **Ромео ва Жульетта** (эрталаб соат 10, кундуз 3, кеч 8 да): — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Даурия — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Виннету — апачлар йўлбошчиси — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Баҳор ёмғирлари — «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (кундуз соат 11 ярим ва 1 да).

Озод туғилган — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Люсия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳаводаги саргузаштлар — «ХИВА».

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01788. ИНДЕКС 64697. Б. 1834.